

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțun

„BISERICA și ȘCOLA.“

Far banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Adunarea dela Făget.

Cu viu interes urmărim mișcările culturale și în deosebi, manifestațiunile de această categorie, cari se remarcă în sinul corpului învățătoresc român ortodox din patria noastră.

Reuniunea învățătorească din diecesa soră a Caransebeșului, de curind și-a ținut adunarea sa generală anuală, în Făget; și cu deplină mulțumire ni s'a umplut inima vîzînd cele ce s'au petrecut cu acea ocaziune, așa că indemnăți ne simțim de a lua act de acel moment însemnat în viața poporului nostru din Banat, din vechiul Banat al Severinului.

Cea mai veche reuniunea învățătorească a noastră, a Românilor ortodoksi de sub coroana Sfîntului Ștefan, este cea din Caransebeș; și cu tot dreptul putem zice, că maturitate deplină dovedește această salutară instituție, în lucrările pe cari le îndeplinește, pentru împlinirea nobilei sale misiuni.

Ca un lanț puternic, ca un ciment, ca o cimentare a elementelor educatoare, Reuniunea caransebeșeană se presintă concentrînd muncă, hîrnicie și devotament în serviciul marelui cause naționale.

Plină de demnitate a decurs întreagă adunarea, dovedind membri săi seriozitate și conștiință în rolul ce îndeplinesc, față cu datoria ce au de îndeplinit și menirea ce le este în cale. Incepînd cu discuțiunile din cursul ședințelor, conferențele, studiile și cercetările de ordine educativă și de categoria instrucțiunii, cari s'au cetit, și terminînd cu animatele petreceri ce s'au ținut cu această ocaziune, învățătoria mea s'a ținut la toate ocaziunile la nivelul dorit și nici o coardă disontă nu s'a ivit în tot decursul adunării.

Pe când se presintă ca un demn exemplu de imitat, care ar fi de dorit ca în toate ocaziunile și din toate părțile în acești chip să se îndeplinească, nu lipsim de a insista asupra valorii, în special asupra valorii morale a acestui fapt.

Progresul binefăcător numai în pace și bună înțelegere se poate realiza; toți aceia deci, cari

luînd asupra-și misiunea de luminători ai poporului, în adevăr s'au devotat acestei frumoase misiuni, pătrunși trebuie să fie de idealul măreț, idealul nostru comun, în fața căruia trebuie să dispară ambițiuni, veleități, — în a căror servicii adeseori punîndu-se intriga, subversiunea și alte păcate, se cultivă imosități, dîndu-se pradă inimilor înguste și răsvrătitorilor, o armă distrugătoare, făurită din țandurile unui mîndru steag . . .

Cît de frumos progres se poate realiza, cît de înălțătoare momente se pot procura vieții noastre culturale printr'o armonică lucrare, — adunarea dela Făget ne-a arătat.

Dacă vom compara această adunare, cu recenta adunare constitutivă a Reuniunii învățătorilor din topoplatele bănațene ale diecesei Aradului, o mîhnire ne cuprinde, o sinceră durere, — căci nevoiți am fost a constata, că acolo e ceva putred . . .

Nu vrem însă moartea păcătoșului, ci să fie viu și să se îndrepteze; și mai ales în fața exemplului atît de vorbitor al Reuniunii caransebeșene, învăț din viață să prindă, pentru a părăsi drumul păcatelor, și a intra în vîgașul spiritului evanghelic; căci numai acolo este darul lui Dumnezeu și înaintarea, unde cu inimă curată și fără prihană omul se așterne la purtarea „jugului“ pe care și-l'a ales.

Drumul e luminat; cei ce își iubesc biserica și neamul să-l armeze!

Predică.

„Atuncia răspunzînd Iisus a zis ei: O mulere, mare este credința ta; fie ție precum voești. Și s'a tîmăduit ăica ei din ceasul acela.“ (Matei c. XV. v. 28.)

Iubiților creștini!

În sfînta evanghelie de azi ni-se arată în mod -eîndoios statornicia în credința în Dumnezeu. Sfîntul

evangelist Matei, ne istorisește că intrând Iisus în laturile Tirului și ale Sidonului, o muiere cananeeancă din acele hotare a strigat către Dînsul, zicînd: „Miluește-mă Doamne, fiul lui David, fiica mea rău se îndrăcește.“ Iisus nu i-a răspuns ei. Ucenicii 'L roagă să o sloboadă căci strigă după ei. Iisus răspunde că nu e trimis fără numai către oile cele pierdute ale casei lui Israil. Cananeeanca însă se apropie de El și se închină lui zicînd: „Doamne ajută-mi“. Iisus îi răspunde: „Nu este bine a lua pâinea fiilor și a o arunca cânilor.“ Eară ea răspunde: „Așa e Doamne că și câinii mănîncă din sfărîmăturile ce cad din masa domnilor lor.

Atunci Iisus vîzînd statornicia în credința ei i-a zis: „O muere, mare este credința ta; fie ție precum voești. Și s'a tămăduit fiica ei din ceasul acela.“

Cananeeanca avea credință în puterea dzească a Mîntuitorului, avea înțelepciune, avea smerenie, însă atunci cînd a fost de trei ori respinsă de Mîntuitorul Cristos, de ar fi lipsit din inima ei statornicia nu s'ar fi tămăduit fiica ei.

La statornicia în credință ne îndeamnă pe noi însuși Dumnezeu prin gura profetului Ezechiel, grăind: „Zi către fii poporului tîu, dreptatea dreptului nu-l va mîntui pe el ori în ce zi se va rîtăci“. Din cuvintele aceste se vede luminat că ori cît de drepti vom fi de ne vom rîtăci dela credință, adecă de nu vom avea statornicie în credința primită prin sfîntul botez, dreptatea noastră nu ne va mîntui de munca iadului.

Iubiților Creștini! În viața aceasta trecătoare ne întimpină pe noi o mulțime de vrăjmași, cari luptă fără preget ca să slăbească statornicia în credința noastră cea adevărată, care ne este dată nouă dela însuși Mîntuitorul Iisus Cristos prin sfinții săi apostoli.

Să ne inarmăm deci în contra ispitei vrăjmașilor, ca să nu fim biruiți, după cum ne învață înțeleptul Sirach, zicînd: „Fiule, de te apropii a slugii lui Dumnezeu gătește-ți sufletul tîu spre ispită.“

Se ivește acum întrebarea, că ce este ispita și de unde vine ea?

Ispita este încercarea atragerii către păcat. Ispita spre păcat vine sau din lăuntru nostru, sau vine din afară. Cele ce zac întru noi și ne ispitesc spre păcat sunt: pofta ochilor și pofta trupului după cum zice sf. Apostol Iacob în epistola sa (c. I. v. 14.) „Fie-care om se ispitește de a sa poftă, fiind tras și amăgit de ea“.

Ispitele din afară vin: dela lumea ce ne încungiuă și dela Diavolul.

Cuvîntul „lume“ înseamnă aici lucrurile lumești cari atrag voința noastră spre abatere dela împlinirea legii dumnezeiești prin deșteptarea poftelor trupului. Despre aceste ispite zice sf. ev. Ioan (C 1. v. 2. 5. 17.) „Nu iubiți lumea nici cele din lume. De iubește cineva lumea, dragostea Tatălui nu este întru el, pentru-că tot ce este în lume, adecă

pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții nu este dela Tatăl. „Lumea trece cu poftele ei; ear cel-ce face voia lui Dumnezeu, rămîne în veci“.

În urmă, încercările diavolului spre a atrage voința noastră spre plinirea păcatului se numesc ispite ale diavolului. Despre ispitele diavolului se face pomenire de mai multe ori în sf. Scriptură. Știm că diavolul a ispitit pe strămoșii noștri spre cădere. (Facere c. 3. v. 1—3.) A ispitit pe Iuda Iscarioteanul de a vîndut pe Mîntuitorul.

Diavolul ca să poată amăgi, cînd ispitește pe oameni se arată în deosebite forme. Așa cînd a ispitit pe strămoșii noștri în rai, s'a prefăcut în formă de șarpe, apoi la vînzarea Mîntuitorului Cristos a intrat în Iuda și l'a îndemnat spre vînzare. Precum la crearea lumii și de atunci încoace diavolul neîncetat a ispitit pe oameni și acum nu încetă a ispiți în felurite chipuri și sub deosebite forme.

Așa în zilele noastre vedem că diavolul și-a aflat uneltele sale ispititoare în niște oameni cari se numesc pe sine nazaricuși sau „pocăiți“.

În aceștia a intrat diavolul ca în Iuda Iscarioteanul, li-a întunecat mintea și i-a făcut hulitori de cele sfinte. Ei hulesc sfînta cruce care este arma în protiva duhurilor celor necurate. Știind noi iubiți creștini, puterea cea mare a sf. Cruci, să nu ne mirăm că aceste slugi ale diavolului nu pot suferi sf. Cruce pentru-că unde sf. Cruce se arată de acolo puterea diavolului piere.

Sf. Scriptură între alte întemplări din viața Mînt. Cristos, cuprinde și întemplările despre moartea Lui pe Cruce. Și de oare-ce moartea Mîntuitorul Cristos pe Cruce este jertfa cea singeroasă prin care s'a biruit întunerecul și a rîsărit Lumina, Dreptatea, Adevărul, Pacea și Mîntuirea neamului omenesc din robia păcatului, drept-aceea și semnul acesta, sfînta Cruce pe care, cum am zis — Mîntuitorul s'a adus jertfă pentru păcatele noastre, în biserica noastră este podoada cea mai strălucită.

Cum-că sf. Cruce dela începutul creștinătății a fost în mare cinste, se vede lămurit chiar și din sf. Scriptură, (Cartea I. către Corint. c. 1. v. 18.):

„Cuvîntul Crucii nebunie este celor peritori; ear nouă celor ce ne mîntuim puterea lui Dumnezeu este“.

Apoi Impăratul Constantin-cel-Mare pornind cu oastea în contra dușmanului său Maxențiu, se așează cu tabăra într'o câmpie și era foarte îngrijit vîzînd oastea sa cea mică, pe cînd oastea lui Maxențiu era foarte numeroasă. Impăratul Constantin în intristarea sa a vîzut pe fața cerului lucind deasupra oștirii sale semnul sf. Cruci, ear pe Cruce a vîzut cuvintele aceste: „În semnul acesta vei birui“.

Impăratul uimit și neînțelegînd sensul cuvintelor acestora și a semnului Crucii, după ce s'a culcat și a adormit, în somn vîzu pe Mîntuitorul Cristos ținînd în mînă Crucea cea ivită de cu seară și zicînd, că semnul acesta să-l poarte înaintea oștirilor și prin-

tr'insul va birui pe dușmanul său. Împăratul Constantin urmând acestei îndemnări-porunci cu sf. Cruce în fruntea oștii sale începu. Crucea purtată înaintea oștii făcu minuni, dușmanul fu învins și Constantin intră în Roma biruitor. Senatul din Roma în semn de onoare și de mulțumire i-a zidit un arc de triumf, care stă și azi și pe care stă scrisoarea: „Liberatori Urbis, Fundatori quietis“, pe românește: „Eliberatorului cetății, Intemeietorului Păcii“. Faptul acesta pentru biserica creștină a produs două fructe foarte însemnate, adică Pace și Libertate, eară acestea două au adus cu ele o înaintare uriașă a omeniei.

Sf. Cruce este acum un scut în contra tuturor relelor văzute și nevăzute, un semn de mângăere, de nădejde, de îmbărbătare, de odihnă și de pace. Ea nu numai că în tăcere și Maiestate tronează în sf. biserică și efectuește darul tămăduirilor, dară Ea lucrește pe coroanele împăraților ca semn de onoare, de învingere și de înfrumusețare; Ea înpodobește pepturiile și Mitrele arhierilor, ca semn de biruință asupra păgânismului și întru aducerea aminte de mântuirea noastră prin moartea de pe Cruce a Mântuitorului Iisus.

Ea stă înfiptă lângă drumuri și drumetii osteniți și în singurătăți lipsiți de tot ajutorul omenească, la vederea ei se întăresc, se umplu de curaj contra tuturor întimplărilor ce li se ivesc în călătorie.

Sfânta Cruce în care creștinul a crezut, în care și sub care a viețuit, în care a nădărdit, și în care a murit, este înălțată pe mormintele părinților, fraților și surorilor, neamurilor, pretinilor și cunoscuților noștri și în tăcerea și liniștea cea mai mare. Ea este singura lor anghiră sub care dormind nădărdnesc a ajunge „la limanul cel plin de odihnă și de fericire vecinică“. (Liturg. §. 10.)

Așa-dar, pentru multe temeieri trebuie să o cinstim și să ne închinăm Crucii, ca semnul lui Cristos.

Pentru-că după cum zice Ciril din Ierusalim: „Când ne însemnăm pe noi cu semnul sf. Cruci, diavolul, știind că Cristos Mântuitorul pentru mântuirea noastră și pentru nimicirea puterii drăcești a fost pironit pe dânsa, nu poate să stea aproape, nici să sufere puterea Crucii, ci fuge și nu ne mai supără, mai ales că suntem învățați a chema tot deodată numele lui Cristos“. Așadar trebuie să facem semnul Crucii tot atât de des, de câte-ori simțim ispitele diavolului. Cunoscând învățătura sf. biserici despre cinstirea sf. Cruci și convingși de puterea cea mare a sfintei Cruci nu mă indoiesc că se va afla cineva care să se însoțească cu aceste suflete pierdute cari se asculte mai mult de satana de cât de învățătura sf. biserici dată ei dela Duhul sfânt.

Tot acești rătăciți pornind pe calea care duce în perire, hulesc sfintele icoane zicând că prin aceste se calcă porunca a doua din decalog.

În porunca a doua se zice: „Să nu-ți faci ție chip cioplit nici a toată asemănarea să nu te închini nici să slujești lor.“ (Esod. c. 20. v. 4.)

Iubiților Creștini! porunca aceasta a dat-o Dzeu prin Moisi poporului Israilitean, fiind-că acest popor neavând atunci deplină cunoștință despre Dzeu se închina făpturilor de pe pământ. Așa cetim că își făcuse un vițel de aur și aceleia se închinau; ba se mai închinau și unui șarpe de aramă ș. a.

Îndată după-ce cunoseură ei pe deplin pe Dzeu nu se mai închinau la astfel de făpturi ci la porunca lui Dzeu își făcură cortul mărturie și chivotul legii, și tot la porunca lui Dumnezeu făcură la colțurile chivotului doi cheruvimi de aur. După cum cetim în sf. Scriptură (Esod c. 37. v. 7.) se închinau chivotului și cheruvimilor și nu păcătuiau în contra poruncei a doua care deja li era dată de mai înainte. Se ivește întrebarea că pentru-ce nu păcătuiau? Pentru-că alta era închinarea lor de acum. Ei nu se mai închinau lucrurilor acestora ci prin închinarea părută ce o făceau acestor obiecte închinarea și cugetul lor trecea la acela ce le poruncise lor să facă aceste adică la adevăratul Dzeu pe care acum îl cunoșteau.

Așa Iubiților Creștini, cu cinstirea icoanelor; noi când cinstim sfintele icoane nu dăm cinstea aceasta vâpselelor sau lemnurilor aceluia ci gândul și închinăciunea noastră trece la acela al cui chip este zugrăvit pe icoană.

Eată și învățătura sf. biserici despre cinstea icoanelor: „Noi când cinstim icoanele, și ne închinăm lor nu ne închinăm vâpselelor s'au lemnurilor, ci aceluia sfânt, a căror chipuri sunt icoanele; pe deșii îi cinstim și le aducem închinăciune rechemând în mintea noastră ființa lor, ca și cum ar fi înaintea ochilor noștri. Așadar când ne închinăm icoanei celui răstignit pe Cruce ne înfățișăm în mintea noastră pe Cristos răstignit pentru mântuirea noastră înaintea căruia plecăm cu mulțumire capetele și genunchii noștri.

Prin urmare închinarea la sf. icoane nu înlătură porunca lui Dzeu, pentru-că noi creștinii dreptcredincioși nu cinstim icoanele pentru meșteșugul zugrăvirei ci pentru persoanele sfintilor aceluia pe care le înfățișează ele.

Sufletele biruite de diavolul însă nu vreau să înțeleagă această învățătură a sfintei biserici despre cinstirea sfintelor icoane. Ei sunt adevărați închinători de idoli; în adunările lor se săvârșesc lucrurile cele diavolești, precum: preacurviile, neînfrânarea trupului prin post și alte fapte urite despre cari zilnic auzim și vedem petrecându-se între ei. Știm cu toții că ei posturile nu le țin desfrânările le fac întotdeauna. Aceste sunt închinările idolilor după-cum zice sf. Apostol Pavel (Coloseni C. 3 v. 5): „Omoriți mădulările voastre cele de pe pământ, curvia, necurăția, patima, pofta cea rea și lăcomia cari sunt închinarea idolilor.“

Mai zic acești nebuni că taina sf. botez nu este ertat a o împărtăși pruncilor nevrăstnici adică celor mici. O mare rătăcire este și aceasta, au nu cetim la

Faptele Apostolilor (C. 10 v. 47, 48.) cum Petru a botezat pe un sutaș roman cu întreaga lui familie în care de-a bună seama au fost prunci. Pavel botează pe Lidia vînzătoarea de porfiră cu toată casa sa. (Fapt c. 16 r. 14.)

Pavel botează în Filippi pe păzitorul închisorii cu toată familia lui (Fapt. c. 16 v. 33.) Pavel botează pe Crisp mai marele sinagogeii cu familia lui. (Fapt. ap. c. 18 v. 8.)

Știm cu toții că precum ne tragem toți dela Adam așa și moștenim cu toții păcatul strămoșesc (vezi Rom. C. 5 v. 12) de care păcat ne spălăm prin sf. botez căci prin această sf. taină se șterg toate păcatele și anume la prunci mici se șterge păcatul strămoșesc și astfel li-se lasă slobodă intrarea în împărăția lui Dumnezeu după cuvintele Mântuitorului Cristos, care zice: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va pute să intre în împărăția lui D-zeu“ (Ioan c. 3 v. 5.)

Ce ar fi cu acești prunci, dacă s'ar da ascultare ereticilor acestora cari zic ca să nu se boteze pruncii? Ce ar fi, zic, cu ei, dacă cum într'adevăr și este, cei mulți nu ar ajunge la vîrsta matură? Ei murind necurățiți de păcatul strămoșesc ar ajunge cu toții în iad în munca de veci.

Vedeți, iubiți creștini, cum a întunecat satana mintea acestor nenorociți.

Ei nu sufăr plăcutul miros al tămăiei, nu iubesc lumina, niște lucruri bine plăcute lui D-zeu și întrebuințate și în legea veche în cultul public D-zeesc al Israelitenilor.

Cred a fi destul cu acestea câte am adus înainte despre acestea unelte diavolești, pentru-ca fie-care creștin să-i cunoască și să se ferească de ispita lor.

Ei sunt cu adevărat aceia despre cari sf. Apostol Petru în a II-a a sa sobornicească carte zice: (c. 2. v. 12, 11) „Acestia ca niște dobitoace fără de minte și trupești (sensuale) născute spre perire și stricăciune, vorbesc de rău de cele ce nu înțeleg; și în stricăciunea lor se vor perde. Aceștia sunt isvoare fără de apă, norii cari se poartă de vifor, cărora se păstrează negrul întunerecului în veci.“

Tot acestor rătăciți le sună și cuvintele sf. Apostol (vers 20, 21, 22.) „Ei după-ce au scăpat dela necurăția lumii prin cunoștința Mântuitorului Iisus Cristos, în aceeași eară încurcându-se se biruiesc, li-s'au făcut cele de pe urmă mai rele decât cele dintâiu. Căci mai bine era lor a nu fi cunoscut calea dreptății, decât, după ce au cunoscut-o, a se întoarce înapoi dela stăntul ordin ce li-s'a dat. Dar' li-s'a potrivit adevărul zicerii: „Cănele s'a întors la vîrsarea sa, și porc scaldat la tăvălitură în tină.“ Intr'adevăr așa sunt acești rătăciți; au fost curățiți în sfântul botez prin baia (scalda) nașterii de a doua, și ei vin și se tăvălesc eară în noroiul păcatului.

I-ați văzut, iubiți creștini, prefăcându-se smeriți și blânzi.

La ei este mai mult o prefăcătorie aceasta. Ei o fac aceasta mai mult pentru-ca să poată mai ușor amăgi pe cei proști după-cum zice Sf. Apostol Pavel (Cartea II către Corint. c. 11 v. 13—16.) „Niște asemenea sunt Apostoli mincinoși, lucrători vicleni, prefăcându-se în Apostolii lui Cristos. Și nu este mirare, căci însuși satana se preface în înger de lumină. Deci nu este lucru mare, de se fac și slugile lui ca slugi ai dreptății, al căror sfîrșit va fi după faptele lor.“

După toate acestea vă zic cu sf. Apostol Iacob (c. 1, v. 16.) „Nu vă rătăciți, frații mei iubiți.“

Iubiți creștini! Dumnezeu este prea drept și nefățarnic și El pedepsește pe fie-care păcătos. Știm că viața noastră este împărțită în două părți: una ne este viața aceasta pămîntească sau vremelnică ear' alta este viața cea vecinică, deci D-zeu pe unii oameni, adeca pe aceia, a căror păcate sunt mai ușoare li pedepsește în viața aceasta pămîntească, pentru-că vîzînd noi pedeapsa și temîndu-ne de mânia cea dreaptă a lui Dumnezeu, să fugim de păcat.

Ear' pe alții, adeca pe cei-ce păcătuiesc mai greu li lasă aici pe pămînt pentru-că în viața cea viitoare, la înfricoșata zi a judecății, să se arate dreptatea lui D-zeu. După-cum scrie în sf. Scriptură: „Se păzește cel necurat pînă la ziua cea rea.“

Deci trebuie să credem că vine ziua, întru care câți păcătoși au rămas nepedepsiți, își iau atunci pedeapsa cuvenită. Deci, iubiților creștini, când vedeți pe oamenii cei răi și fără de lege să nu poștiți bună norocirea lor, nici să voiți a vă face următorii lor, căci eată ce zice sf. Scriptură: „Nu rîvni celor ce viclenesc, nici pizmui celor-ce fac fărădelege“. Pentru-ce? „Pentru-că ca iarba curînd se vor usca, și ca verdeața buruienii de grabă se vor pâlî.“

Cînd vedem că acești rătăciți înșeală pe cei proști, să nu ne smintim iubiților creștini! Pentru-că sfînta scriptură zice: „Nu te smintî, cînd vezi pe cel necurat prea înălțîndu-se ca codrii Livanului; pentru-că am trecut și eată numai erau și i-am căutat pe ei și nu s'a aflat locul lor.“

Statornici să fim deci în credința primită prin taina sfântului botez și întru care ne-am întărit prin ungerea cu sfântul mir, ca să fim vrednici de cununa cea cerească gătită nouă încă de atunci, căreia ne învrednicește pe toți, Iisuse fiule al lui Dumnezeu și ne miluește pe noi precum ai miluit pe Cananeeanca cea statornică în credință. Amin!

Damaschin Medre,
înv., teol. abs.

Predică,

pentru Dumineca a XXII-a după Rusalii.

„Și i-a zis lui: Dacă nu ascultă pe Moise și pe profeți, măcar de ar și învia cineva din morți nu vor crede.“ (Luca XVI. 31.)

Iubiților Creștini!

Scrie istoria bisericii noastre că Mihail împăratul Grecilor, mare creștin fiind, a trimis la popoarele slavice de cari se țineau și Bulgarii, pe filosofi și marii creștini grecești Metodie și Ciril ca să-i încreștineze. Metodie nu s'a mulțumit numai cu învățăturile creștinești ce le propunea principelui Bulgarilor, ci în rivna sa merge de zugrăvește pe pânză icoane despre judecata din urmă a lui D-zeu și una și despre iad. Și a isbutit a-l încreștina pe principe, trecând el și toată oștirea sa la religiunea creștină.

Astăzi fraților, ne întinde Cristos prin pilda sf. evanghelii pânza cea mare, zugrăvită de însași mâna Sa, de-o parte raiul, locul de fericire al dreptilor, de alta iadul cu muncile nesfârșite, locul pentru păcătoșii cei fără voință de îndreptare. A, ce icoană măreată! Vedem ca și aievea cum se desfată dreptii și cum se muncesc fără de încetare păcătoșii. Subiectul l'a luat Mântuitorul din viața poporului jidovesc, în mijlocul căruia s'a născut, crescut și învățat, și care popor la urmă l'a și răstignit.

Trăia în vremea lui Iisus în Ierusalim un sărac și neputincios cu numele Lazar, care peria de foame, pentru-că boierii poporului, bogații, închideau dinaintea sa ușile, nu-i tindeau din mâncările lor boierești nici o fărîmătură nici chiar de pâne, ci sloboziau câinii și îndemnau pe slugi ca să-l alunge dela ușile lor. Ei se îmbrăcau în porfiră și vison, în cele mai scumpe haine, în porfiră ca împărații și în vison ca preoții, ear' acestui sărac care cerșia nu se îndurau a-i da o haină măcar cât de slabă, ci-l lăsau să tremure de frig încât îi plesnise pelea și se umpluse de rane cari se frigeau de arșița soarelui ca și de o văpaie de foc. „Era plin de bube.“ (ib. 20) Pe acești bogați îi cuprinde Iisus sub singurul cuvânt „bogat“, deși îi putea numi cu numele pe toți, sau pe unul măcar, nu o face însă pe față ci în pildă, ca să nu și-i ațite împotriva Sa, dar' mai ales ținându-i de nevrednici a-i numi pe nume. „Nu voi pomeni — scrie psalmistul — numele lor prin buzele mele.“ (Psalm XV. 4.)

Când se desfăta, bogatul mai luminat, cu mese încărcate de mâncări și băuturi de cele mai scumpe, cu musică și jocuri, cu prieteni, în indestulare fără de capăt său ca să-i numesc petrecerea vieții cu cântarea bisericii: „Cu desmerdăciune lumească.“ (Ioan Damascen) Când gândea că el are raiul pe pământ, atunci într'o oră, fără de veste, bate laușa sa moartea. „Și a murit bogatul“ (Ib. 22.) Și fiindcă în viață s'a crezut pe sine a fi în rai, acum soartea

i-s'a schimbat; și a ajuns în iad. Ear murind săracul, după moarte îngerii nu s'au scârbit de el, ci l'au luat și dus în sinul lui Avraam, adică în rai. Vai, ce schimbare! Bogatul care pe lume se credea a fi în rai, acum cu totul e în flacărele iadului, și aceasta pentru milostivirea sa; ear' Lazar din iadul lumii ajuns în rai, pentru îndelungă răbdarea sa.

Așa fraților! Faptele noastre dispun după moarte de viață sau sufletul nostru, mergând unii în rai, ear' alții în iad. Despre aceste două locuri voi cuvânta astăzi Creștinilor.

Doamne! Deschide porțile raiului și zăvoarele de fer ale iadului sloboadele pe o clipă numai, și se va lumina mintea mea cu bogăție din tainele acestor două locașuri vecinice lucrate pentru sufletele noastre ascunse de către mintea muritorului, deplin înțelese însă prin credința creștinului.

„Vă rog pe voi fraților, primiți cuvântul acesta.“ (Evrei XIII. 22.)

I.

Astăzi fraților, să ne punem întrebarea: Pentru-ce a făcut D-zeu lumea? Ori-și-câte feluri de răspunsuri am primi dela lume, vă asigur că nici odată pe cel adevărat; pentru-că lumea numai cele lumesti le cugetă. Adevăratul răspuns iubiților numai sf. biserică ni-l poate da. Lumea a făcut-o D-zeu pentru-ca omul într'însa viețuind să poată dobândi o altă lume — raiul — sau împărăția cerească. Nime din oameni nu se poate plânge că n'ar putea ajunge a fi moștean acelei împărății. Bogatul nu se poate mândri că pentru el s'a gătit raiul, pe temeiul că trăind în această lume în adevărată desmerdăciune și după moarte sufletul său va trebui să se bucure în cealaltă lume — în rai — de aceeași tignă și fericire în care s'a legănat în această viață. Ear' săracul, căruia lumea nici un zimbet de bucurie și fericire poate în întreaga sa viață nu i-a suris, a cărui parte de comun numai neajunsuri și necaz i-a fost, care de cele mai multe-ori n'a fost băgat în seamă de lume, pentru-că într'adevăr lumea s'a dedat a prețui azi pe oameni numai după avuția și starea cui-va, nu însă după vrednicii cari întrec orice bogății și ranguri înalte, cari toate azi se pot cumpăra, nu însă și vredniciile cari prin trudă și silințe mari și-le câștigă omul. D-zeu nu face nici o alegere între oameni, ușa împărăției cerești e deschisă pentru tot omul, atât bogatului cât și săracului, fără deosebire. D-zeu singur e cel-ce nu caută în fața oamenilor, ci pune în cumpănă dreaptă numai faptele noastre. „Toți și cei mai puternici — scrie Sf. Augustin — domnitori și împărați ai lumii, înaintea lui D-zeu sunt cerșitori.“ Înaintea lui D-zeu nu este alegere fraților ca înaintea lumii, „nu este osebire Iudeului și Elinului“ (Romani X. 12) ear' după înțelesul bisericii noastre: „Nu este osebire între bogat și sărac.“

Unica dreptate ce o poate găsi omul numai la

ușa împărăției cerești se vestește, înzădar o va căuta omul în lume, că n'o află. Nu! Dreptatea sfântă stă în fericirea oamenilor deopotrivă, și e cu atât mai de căutat acea împărăție, cu cât prețul dobândirii raiului e mic de tot, nu ne costă nimic; nu fraților! D-zeu n'a pus nici o taxă pentru o fericire ca a raiului.

Pentru o fericire de care „ochiul n'a văzut și urechia n'a auzit și la inima omului nu s'a suit“ (I Cor. II. 9.) n'ai pus Doamne nici un preț? Nu! „Nu voesc — ne zice Domnul prin rostul de aur al lui Ioan — să vă hotăresc nici un preț, ca să nu vă scușați cu sărăcia voastră.“ Dar' totuși costă ceva, pentru-că după pilda sf. evanghelii de azi, dela bogat a cerut D-zeu prin Lazar sêracul din întinsa lui bogăție o mică milostivire, o sfărîmătură de pâne, o haină ruptă, sau și numai un pahar de apă să miluească pe sêracul și neputinciosul Lazăr ce se vaetă de durere, și plângea de foame și sete la porțile bogatului. Dar' nime nu arêta compătire și milă cu el, numai singuri câinii, ca niște făpturi neînsuflețite și fără de minte se arată cu îndurare, nu-l mișcă, ci în chip de condurere îi lingeau bubele sale. Ce simția un bogat ca acesta dacă ar fi ajutat pe Lazar în neputințele sale? Cu nimic nu s'ar fi împuținat averea sa, ba dinpotrivă ar fi crescut pentru-că milostivirea ce se face cu sêracii, e unul dintre stâlpii cei aleși, pe cari se întemeiază bogățiile cele mari.

Așa a pierdut bogatul raiul. Și cu ce și l'a câștigat sêracul și neputinciosul Lazar? Bogăție nu avea, ba nici măcar un ban spre a-și cumpăra pâne; n'avea haine nici de a-și acoperi golătatea, dar' cum a se îmbrăca în porfiră și vison ca să impună cui va! Era bolnav și neputincios, necăjit și amarit, și totuși a ajunge la o fericire ca a raiului despre care a grăi cu neputință ne este, cum dară și prin ce a putut ajunge? Prin în delungă răbdare, creștinilor! Acesta v' este sêracilor prețul cu care puteți cumpăra fericirea raiului. De câte-ori creștinilor lumea ni-e împotrivă, ne batjocurește pentru credința și evlavia ce o arêtam, fi-ți cu îndelungă răbdare. De câte-ori neajunsurile vieții v' copleșesc, nu desnădăjduiți în puterea lui D-zeu, ci le suportați cu încredere creștinească, fi-ți îndelung răbdători! De multe-ori în neajunsuri și necazurile vieții omenești ne simțim ca și într'un iad, dar' cu îndelungă răbdare răzvim pe toate și cu atât mai dulce ni-e viața și o rază de fericire o simțim mai cu adevărat, cu cât noi singuri ne-am ajutat prin îndelungă răbdare. „Cel-ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui!“ (Matei X. 23.)

Îndelungă răbdare e devisa creștinului adevărat, aceasta e calea raiului. Pe această cale ajunsă și Lazar chipul adevăratului creștin întru împărăția cerului. Par'că-l v'ed desfătându-se în sinul lui Avraam, încungiurat de mărire cerească, fără lipsă și dureri; sărăcia de odinioară strămutatu-s'a în bogăție nespūsă. Cel nebăgat de lume în seamă, acum e cu D-zeu pururea, bucurându-se de vederea feței Lui. Acolo

plângerea a încetat, și suspinul nu se mai aude. Nu vor flămânzi mai mult, nici vor însetoșa mai mult, că Mielul cel din mijlocul scaunului va paște pe ei, și-i va povățui pe ei la izvoare de ape vii* (Apoc. VII. 16, 17.) Dacă se simțesc fericiti și înălțați de către lume cei din jurul unui împărat pământesc, cu cât mai mare și vrednică de o dorire și oftare fără hotar e fericirea celui-ce petrece cu împăratul ceresc față în față întru vecii nesfârșiti, pentru-că zice scriptura: „Drepții vor trăi în veci!“

Mai multe despre împărăția cerească le simțeste inima și cugetul creștinului adevărat prin credința creștinească, care e sufletul îndelungei răbdări.

După acestea nu mă pot îndestul mira și a v' striga creștinilor cu S. Ieronim —: „Așa cu grijă sunt creștini în privința ori-și-cărei științe, — încât spre a înainta în aceea, rivnesc de-a-și câștiga dascăli harnici. În știința mântuirii însă trec cu vederea pe învățătorii legiuți pe cari să-i asculte, a rănduit însuși Răscumpărătorul lor.“

Să vedem acum de cel-ce se muncește în matca focului, în iad.

II.

În fața țării fericite a raiului e iadul, țeara acea nefericită pentru sufletele oamenilor păcătoși. Aci domnesc diavolii; Dzeu care e stăpânul și acestui loc în chip de urgie pentru viețuirea spurcată a oamenilor l'a pus sub stăpânirea diavolească. Oh! Ce loc infricoșat! Numai și pomenind acest cuvânt mă umplu de temere și frică cumplită. O împărăție fără de sfârșit, cu întunec din seamă afără. O stăpânire curată de diavoli cu suflete ce se muncesc pe veci. Acolo țipet și văerare fără de sfârșit, acolo strigare fără de încetare, acolo amar și nevoe, acolo plâns și scârșnire dinților, acolo foc ce arde în veci, arde și topește, dar nu mistue, nu nici macar umbra păcătoșilor, acolo „o amar mie! O amar mie!“ vor striga păcătoșii dintru adênc și nu va fi cine să le ajute. „Vai! Vai! — strig cu S. Ciril arhiepiscopul Alexandriei — Vai! Vai! Cu ce plângere vor striga răcnind, plângend și văetându-se de muncile cu amar în anii vecinici.“

Dintre muncile iadului cea mai cumplită e matca focului ce arde și topește, dar nu mistue. Cuptorul aprins de mânia lui Dzeu, cu o ferbințeala cu mult mai mare decât cea a topitoarei de fier înmulțită cu un milion de ori; ferbe și clocotește fără înpuținare în vecii netrecuți. Și în acel foc cu chinuri nesfârșite — spune Cristos — că petrec bogății nemilostivi, imbuibați și sumeți. Aci e bogatul din pilda Mântuitorului, aci se topește fără a se mistui sufletul acestui nemilostiv bogat. Munca e cu atât mai grea cu cât în fața sa vede pe Lazar întru atâta desfătare cerească. În vâpaie cuprins de ferbințeli își ridică ochii și vede pe Avraam cu Lazar în sinul seu și strigend zice: „Părinte Avraame!

Miluește-mă! Și trimite pe Lazar să-și întindă vârful degetului lui în apă, și să-mi răcorească limba mea; că mă chinuesc în văpaia aceasta". (ib. 24.) Ah! Bogate nefericit! Tu care până eri, alaltăeri te veseleai atât de luminat, nici prin gând netrecându-ți o așa muncă amară, tu care inotai cu trupul și sufletul într-o atâta bunăstare scumpă, îmbiat de slugi și prieteni cu toată dragostea pământească, te mulțumești cu neputinciosul de Lazar, să-ți slujească cel din gunoierii ulițelor? Pe miserabilul acela cum îl socoteai tu, când l'ai isgonit cu slugile tale când te veseleai atât de bine, pe acela îl ceri acum cu un picur de apă, adus în degetul său? Vai ce cerere proastă, crezi că degetul său udat îți va răcori ferbinteala ce o varsă neîncetat focul cumplit al iadului? Au seca-va cine-va marea cu un strop?

Precum tu bogate nu te-ai îndurat nici cu o sfărâmată de pâine a-i da lui Lazar, așa nici acesta nu se poate îndura de tine cu un picur de apă. Acel strop e mai scump ție decât toată averea ce o aveai tu. Nu se poate fiule îi zice Avraam, a sosit vremea să te muncești ear acesta să se mângăe. Nemilostivirea lui, Creștinilor, nu numai către Lazar ci către toată lumea ce a arătat-o în viață, îl muncește acum fără milă și cruțare. Prăpastia întărită între cele două locuri vecinice rămâne pe veci nestrămutată, însemnând acea nebagarea în seamă și nemilostivirea bogatilor față de cei săraci și neputincioși.

Mai are un dor bogatul: „Rogu-te dar, Părinte ca să-mi trimiți pe dânsul în casa tatălui meu, că am cinci frați să le mărturisească lor, ca să nu vie și ei la acest loc de muncă". Nici această rugare făcută acum, cu toată credința nu i-se împlini. Lazar nu poate merge, ci Avraam era p'aci aplecat a trimite pe Moisi sau unul din proroci; ear el a zis: „Nu, Părinte Avraame, ci de va merge cineva din morți la dânsii, se vor pocăi." (ib. 30.) Vai ce necredință mare dovedește el și acum, el ca frații lui și aceia ca el. Și i-a zis: „Dacă nu asculta pe Moisi și pe proroci, macar de ar și învia cineva din morți nu vor crede."

Aceste cugete deșarte, goale de ori-ce credință față de aceste două locuri vecinice de fericire și muncă erau pe timpul lui Cristos înrădăcinate în inimile oamenilor, cu deosebire în ale boierilor, cărturarilor și fariseilor cari dispuneau de averi luate mai în totdeauna cu înșălăciuni dela poporul necărturar. Precum în acele timpuri priveau aceia fericirea lor numai în bani, în ranguri și cinste ce pe nedreptul o cereau să li se aducă dela sârmanul popor; ceea ce văzând Domnul prin pilda de față a voit să deștepte credința lor adormită, să le arate că pocăința adevărată numai cât sunt vii o pot face. Îi provoacă ca pe cei-ce se țin cărturarii adecă învățătorii poporului, pe farisei cari ziceau că țin scripturile dar nu credeau lor ci mai curând unui mort de ar învia, a le păstra cu scumpătate.

Tot astfel de necredință o simțesc și se vede

pe față și în sinul poporului nostru creștin. Bogatii fără milostivire către săraci și neputincioși, ear săracii fără nici o răbdare în ispitele multe. Aceștia îi arată ca răi credincioși, ca pe unii ce nu cred scripturilor sfinte. O decădere mai mare în cele ale legii și religiei noastre ca cea de acum nici că se pomeneste într'un veac dela urzirea creștinismului. Noauă ni se pare că suntem buni creștini, însă atunci se zicem aceasta când după vremuri am ajunge și ni s'ar da o istorie a vieții noastre, scrisă după adevărata viață și lucrare a poporului nostru creștin.

* * *

Cu această stare tristă a vieții noastre bisericesti „ce vom face bărbați, frați?" (Fapt. II. 37.) Numai luând aminte cu sirguintă la scripturile sfinte, numai, Creștinilor iubiți, dacă cu credință ascultând învățăturile ce se vestesc în acest loc sfânt, vă veți și nisui ca cuvântul nostru într-o voi trup să se facă... Precum ori-ce plantă se uscă—pe lângă umezeală cât de multă, de nu-i va veni și căldura soarelui, astfel și întărirea bisericii noastre atârână pe lângă ascultarea scripturilor și dela ajutorul ceresc, care încoronează toate. Pentru aceea vă strig fraților Creștini, vă strig cu mama fiilor Maccabei: „Priviți spre ceriu!" Amin!

Jabar, 7/20 Octomvre 1901.

Ioan Nicorescu,
preot, gr. or. rom.

Organizația școlilor noastre.

(Continuare.)

„Ca să reușim a pregăti din copilul de azi pe omul de mâine — zice René Seblane — trebuie să ținem socoteală că marea majoritate a școlarilor noștri are să formeze pentru viitor întinsa și trebuțoarea masă a lucrătorilor câmpului, sau a lucrătorilor ori conducătorilor diverselor ateliere de industrie."

Aceste considerațiuni au condus pe distinsul rector al Sorbonei, de Gerard, să defineze ast-mod învățământul primar:

„Școala primară e pregătirea omului pentru viață".

Tinerimea care absolvă azi școala primară, după modul ei de organizare actuală, nu are cvantul necesar de cunoștințe pentru viață; ea nu e capabilă nici măcar să pună pe hârtie ceea-ce cugetă și simte,

Planul actual cuprinde în prea mare estensiune materii abstracte, ceea-ce este cu totul contrar adevăratului progres.

Idealul țintei noastre trebuie să fie, de a da generațiunilor o cultură elementară uniformă și conformă cerințelor vieții.

Se știe fie-cine, în prima linie cee-ce e necesar și numai apoi și atari cunoștințe cari le reclamă cerințele sociale în care se află; cu un cuvânt, să dăm o direcție mai rațională învățământului, prin reformarea planului, dând învățământului un caracter utilitar, adecă, cunoștințele câștigate să aducă

elevului imediat și nemijlocit foloase pentru viața practică.

Să nu perdem din vedere marele postulat: „vitae, non scolae discitur.“

Eată cum ilustrează defectele actualei programe de studii regretatul critic Stefan Mihăilescu:

„Cufundați în regulile și formule abstracte, nu s'ar cuveni să perdem simțul nevoilor.

„La ce bun și învățătura, și-va zice un om pozitivist, dacă pe aici pe acolo, ea nu ne dă și câte o strălucire de idee folositoare și vieții și cerințelor timpului ?

„Este uimitor în adevăr, după-cum observă Montaigne, câte lucruri netrebnice nu învățăm în școală.

„Dacă învățătura din școală ar fi posibil să se întinză pe tarabe ca marfa din prăvălii, mulți ar striga ca Socrate la vederea unui tîrg de obiecte luscose: Ce de lucruri, de cari eu n'am nici o trebuință.“

Durere însă că și noi ne-am luat în ale școlii după principiul: forma primează totul.

Dacă vom considera cerințele vieții, ne vom convinge, că principalele cunoștințe se reduc: la religie, scris, cetit și socoată; pentru aceasta trinitate trebuie să câștigăm în toate orele de instrucție, nisuind totodată a ascuți mintea și a forma judecata elevului.

Aceste s'ar putea însă realiza, dacă s'ar eschide din planul de învățământ teoriile și abstracțiunile, precum și *lucsul multor cunoștințe nefolositoare*, prin cari împovorăm numai mintea elevului, în contra principiilor pedagogice.

„Intr'adevăr, dacă unui copil îi dai mai mult decât poate creierul lui, acesta se va desorganiza în structura lui, și copilul ajungînd în vîrsta când poate să cugete și să-și deaseamă de ceea ce învață, atunci funcțiunile sale vor fi deja slăbite, sau une-ori ajunse la un așa grad că nu-l vor mai putea slugi“ zice cu dreptul T. Simionescu.

Dar' cultura de care se împărtășesc generațiile este și eronată.

(Va urma.)

D I V E R S E.

* *Avts.* Administrațiunea tipografiei diecesei Aradului s'a mutat în strada Răvay Nr. 10, în față cu edificiile Consistorului diecesan. Administrator la această tipografie a fost numit dl Cornel Lazar, comptabil-ajutor consistorial. Toate comandașele pentru această tipografie sunt a se adresa numitului administrator (la Consistor) și tot la adresa lui sunt a se trimite și banii pe seama tipografiei atît pentru comandașele viitoare cît și pentru cele din trecut. Ore oficioase după amiază dela 2—3 ore. Arad, 13/36 Octomvrie a. a. Vasile Goldiș, secretar consistorial.

C o n c u r s e.

Neprezentându-se nici un recurent la primul concurs, pe baza deciziei Ven. Consistor Nr. 2613 ex. 1901, se publică prin aceasta din nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei din Toracul-mare, devenită vacantă prin reșosarea parohului Iosif Secoșan.

Venitele acestei parohii constătătoare din una sesiune pămînt arător, birul și stolele usuate, computate fiind de Prea Ven. Consistor la 1600 cor., dela recurenți se recere cvalificațiune pentru parohii de clasa primă. Dările publice le va suporta alegîndul paroch.

Văduva preoteasă se bucură de dreptul vidual asigurat prin §-ul 8 al Regulamentului pentru parohii până la 6/19 Februarie 1902, ear' alegîndul paroch este obligat a-i da până atunci jumătate din toate beneficiile parochiale.

Recursele ajustate după cerințele Regulamentului și adresate comitetului parochial, sunt a se înainta în termenul de sus la P. On. oficiu protopresbiterial gr.-or. rom. în Nagy-Komlós, (comitatul Torontal.) Reflectanții vor ave să se presinte în vre-o Duminică ori sərbătătoare în S-ta biserică spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Din ședința comitetului parochial ținută în Toracul-mare la 16/29 August 1901,

Paul Tempea,
pres. com. par.

Petru Avrămuf,
not. com. par.

În conșelegere cu mine: PAUL MIULESCU, protopop și inspector școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala centrală cu clase inferioare din Nădlac prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. 800 coroane salar în bani gata; 2. cvartir liber în natură, cu grădină; 3. 6 stînjini lemne moi, ori 4 stînjini lemne tari, din cari se va încălzi și sala de învățământ; 4. 20 coroane pentru participarea la conferințe; 5. Recvisite pentru scripturistică în natură.

Se observe, că pentru serviciu prestat în altă comună cvinvenal nu se asigură, ci acela se va pune în curgere numai după un serviciu de cinci ani prestat la școlile noastre.

Recurenții vor avea să-și înainteze recursesle lor M. On. Domn Iancu Ștefănuț, inspector școlar în Arad, ajustate cu următoarele documente: a) estras de botez; b) absolutoriu din preparandia noastră confesională; c) testimoniu de cvalificațiune; d) atestat de serviciu și conduită, și sunt obligați ca în intervalul concursului să se prezenteze în sf. biserică de aici, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic; ear alesul va fi obligat a provedea cantoratul în strană, a instrua elevii în cântări și a propune la școala de repetiție în ordinea ce se va stabili.

Nădlac, din ședința comitetului parochial ținută la 9/22 Septemvre 1901.

Nicolae Chicin m. p.,
preș. com. parochial.

Ioan Căcinea m. p.,
notariul com. parochial.

În conșelegere cu mine: IANCU ȘTEFĂNUȚ m. p., adm. presbiterial și inspector școlar.

—□—